

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

S. Gregorij Nazianzeni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-43699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-43699)

ecclesie gubernacula tractare meruerit. Mater
que cum ipso lacte pierate hauserat, cum ma-
tralis proli cupiditate flagraret supplicibus preci-
bus huiusmodi beneficiorum auctore petebat, ut se
in compotem faceret, promittens se nasciturum fi-
lium Deo oblaturam. His precibus assiduo inuenta
per nocturnum visum nascituri filij vultum nomenque
conspexit: qui tandem in lucem editus egregiam naturam
abilem exhibuit: prorsus ut ex moribus, quanquam
periculis & disciplina quam sectabatur, praeclarum
in futuram sanctitatis specimen praeberet.

Cum autem simul cum aetate incredibilis in eo li-
berum amor cresceret, primum Caesarem profe-
sus est, ubi cum praestantissimis quibusque consuetu-
dine habita doctrinam haud exiguam collegit: inde
in Palaestinam migravit, ut optimam dicendi facul-
tatem addiceret. Hinc Alexandria, quae ad Pharum
est, perrexit, ut multiplicem prudentiae thesau-
rum ex varijs hominum moribus rebusque colligeret.

Quia in urbe cum plurimum utilitatis percepisset,
diffusissimas illas Athenas inuisere cupiens a Egeaea
insula nauis, Parthenio mari, alieno quamquam tem-
pore atque ad nauigandum incommodo se commisit.

Quae coorta repente tempestate summum vitae pe-
riculum vectores subierunt: prorsus ut venti in aper-
to maris perniciem conspirare viderentur. Ibi verò
omnes alij oes corporis mortem deserent, Gregorius
solum exitio atque internecione sollicitus vestem
trabat, tantisque clamoribus & querelis vectores
exterritos exterrere, ut nemo esset, qui non, omni sui
curae abiecta, illius luctui sese socium adiun-
geret. Nondum enim sacris aquis à primi parentis
benedictione, quod in oes deriuatur, expiatus erat. Itaque
praesens animae periculum euaderet post lachry-
mas

Votum ma-
tris eius.

Nascitur
Gregorius.

Discendi cau-
sa peregre
proficisci-
tur.

Athenas na-
uigans peri-
clitatur nau-
fragio.

Votum A-
thanasij.

mas & preces multiplices ardenti pietate fufas, vo-
to se obstrinxit fore, si faluus euaderet, & ad rege-
nerationis lauacrum perueniret, vt se perpetua fer-
uitute Deo consecraret. Hoc votum protinus optu-
ta serenitas consecuta est, tantaque tranquillitate
ipse non modò Gregorius per insperatam ex-
pestate salutem Dei manifestè misericordiam
& ij qui varijs multi fidsque erroribus tenebantur
vnius ac summi Dei potentiam intelligerent: sed
pari cum Gregorio alacritate ad Christi fidem
tumque reciperent.

Venit Athe-
nas.

Postea verò quàm nobilem illam florentem
Athenarum urbem attigit, fuit magno doctori-
um gaudio propter iugij præstatiàm excep-
tò etiam non multò pòst Basilius Magnus
tio appulit cuius consuetudine statim mirabile
lectari cœpit: adeo vt mutua eorum conuicia
& animorum còcordia nihil copularius videretur.
Erant enim vna eademque fide collustrati, pariter
virtutis amore flagrantès incredibiles in omni
tute & sapientia progressus faciebant. Omnes
que artium disciplinas præcipuas ita mente
gitatione assecuti sunt, vt in omni eruditione
Athenarum præstârissimos faciliè primas
philosophorumque opiniones, qui sese de
tiè magnitudine venditabant, egregiè labefactarunt.
Et quidem Basilius, postquam multis paratissimis
theniensium philosophiam superasset, doctorem
recepit: Gregorius autem à cãdidata Athenarum
iuuentute còfectis, vt dici solet, manibus re-
docendi prouinciam subire ac sophisticã alce-
cathedram coactus fuit. Verùm haud multo
iecto tempore tandem potestate in patriam
andi obtenta, tricesimo iam anno in artium

Gregorius
docet Athe-
nis.

feliciter exacto, in patriam profectus est. Ac pri-
 mo diuino tinctus lauacro legem sibi indixit, ne
 iuramento labia sua contaminaret, quam
 vitam egregie seruauit. Cum
 parentes illi auctores essent, atque vrgerent ve-
 nerat ut nominis celebritatem ac rerum terre-
 strum splendorem amplitudinemque summo stu-
 dio consecrare aggressus est, ac mundi honore
 contempto die nocteque veritatis splendorem ex fa-
 miliari sacrorum librorum lectione tota auiditate
 percipuit. Et quidem dum hoc modo mente assi-
 duum in celestibus versaretur, saepe in somnis Chri-
 stum perspicue intuitus est: tanta cum animi sui vo-
 luntate ut mundo plane mortuus nihil praeter diui-
 nam mente ac cogitatione circumferret.
 Inter aliosque pietatis studijs operibus que sanctis
 iuuenilem aetatem exegisset pater filium inui-
 tam plane ac repugnantem ad sacri muneris functi-
 onem presbyterijque dignitatem euexit: cumque
 illis etiam honore eum dignissimum iudicaret
 Gregorius ut curas mentem humi deprimentes ef-
 fugeret, in Pontum clam ad Basilium abiit: vbi mu-
 lta virtutis aemulatione exstimulati praclaras mo-
 rales vitae leges pijs & a mundi societate disunctis
 libris scripserunt. At vero pater & canicie &
 filij Caesarij interitu moestus & lu-
 gubris, cum orbitatem & solitudinem suam
 sustineret, eas ad Gregorium epistolae dedit,
 qua Pontum redire compulsus fuit. Cum autem
 ingentem pecuniarum vim & possessiones
 multas (praeter alias enim dignitates quaestor-
 is officio functus fuerat) suis reliquisset, mul-
 ta execrabili quadam rapacitate per fas & nefas
 defun-

Baptizatus.

Videt Chri-
stum.

Fit Sacer-
dos.

Gregorius
cum Basilio
monasticos
canones e-
dit.

L I defun-

defuncti facultatibus inhiarēt, casq; spernagna
uoraret, Gregorius vt parētem senectute & moro
fractum (nonaginta nāque vitæ annos expleuerat
iudiciorū turba molestiaque leuaret, totam illam
curarū molem suis humeris sustinere coactus est.

Eadem tempestate cū Ariana hæresis diuina
ragione per Ecclesiam grassaretur, multosq; in
eruditione viros à vera fide pietate abripere,
rentem etiam eius morum simplicitate decem
eandem in fraudem impulit. Ex cuius prole
sanctus quantum animi dolorem haulerit, quā
que in mœrore & tempore versatus sit dici
test. Vt autem nefariam hæresim extingueret
tremque in gratiam matris Ecclesie reducere
dus orationibus & peruigilijs Deum placatū
dui, nec prius à pio labore studioq; quiescit.

Arianā hæresim pro-
figat.

extortas Ecclesie tenebras noua veritatis luce
ret, & obscuras fidelium mentes splendore
onis suæ collustraret. Itaque & patrem in
duxit, & distracta ac diuisa membra synecdo
glutino coniunxit, & hæresim nefariam pro
Nec dubitauit vir sanctus hæreticę prauitatis
ri ac libidinē constanter sese opponere, ipse
put Iulianū Imperatorem infamem apollinē
ctiua oratione proscindere ipsiusq; scelus
que impietate in oculis & aspectu omnium
re: palamque hortari omnes vt subdola Iulian
ctrinam externa pietatis specie tecliam delectat

Inuestiua
Gregorij in
Iulianum.

Porro cū Athenis adhuc ageret & Iulian
stris cum Iuliano admodū adolescente
ad Imperium euecto, operam darer fertur
quibusdam animi indicijs, tantò antè amicis
casse, Iulianum ad omne scelus procluem
atque impium bellum Catholicę veritati

Gregorius
quid de Iu-
liano prædi-
xerit.

quibusdam animi indicijs, tantò antè amicis
casse, Iulianum ad omne scelus procluem
atque impium bellum Catholicę veritati

... magnosq; in Ecclesia motus ac grauem perfe-
 ... rationem concitaturum. Ac sceleratus quidem ille
 ... irorem rabiemq; suam in Ecclesia exprimere non
 ... cessit: Gregorius verò totis viribus sese oppone-
 ... re, & cõiurata hereticorum armã impetumque re-
 ... pellere non formidauit. Inierat aduersus hereticos
 ... cum Basilio societatem belli sacri, vt coniuñctis vi-
 ... ribus in hereticorum præsidia arcesq; irruperent,
 ... & victas eorũ scelere ac furore animas eriperent:
 ... itaque Ecclesiam miserãdã seruitute oppressã
 ... ad libertatem integram vindicarent. Præstitit idi-
 ... dum vterque egregie, prorsus vt duo illi tanquã
 ... præcipua Ecclesie luminaria in medijs tenebris re-
 ... dita apparent: horrendãque caliginem quẽ mul-
 ... tos indies inuoluebat, repellerent.
 ... His rebus studijsq; cum nocte dieq; intenti es-
 ... set, Cesarientis ecclesia: Anestis ad vitam meliorẽ
 ... transiit, cui procinus Basilius successit: Gregorius
 ... ad Sasinorum regimẽ electus varijs modis ar-
 ... busque eum honorem subterfugere cõnatus est.
 ... Nam enim animi tranquillitatem in vita præcipue
 ... requiritur, quò totam mentem in diuinarum rerum
 ... contemplationẽ defigeret, nullo modo huiusmodi
 ... negotijs se implicare volebat, eaq; nõ secus quã a-
 ... verum quendã philosophiã hostem declinabat.
 ... Sed cum pater pro sua auctoritate eũ vt filiũ cog-
 ... eret, & vt sacerdotẽ obsecraret, ne tam sacri sanctiq;
 ... materis functionẽ animo adeò pertinaci reijceret,
 ... patris & precibus & auctoritate expugna-
 ... tus dedit, & Nazianzenã ecclesie curã susce-
 ... pit: tamen vt defuncto patre, in cuius gratiam il-
 ... lud honoris pondus potissimũ subibat, palã testa-
 ... tur se ad pristinũ philosophiã ac humilitatis stu-
 ... diũ redire velle. Itaque vtroque parente fato per-
 ... functo

S. Gregorius
 Sasinis datur
 Episcopus.

L. I. 2

Relicto episcopatu abiit Seleuciam Gregorius.

functo ex Ecclesia se proripuit, Seleuciamque profectus, in virgineo sanctissime Teclæ cenobio commoratus est: ut videlicet eo absente alius Nazianzenæ vrbi antistes præficeretur. At verò cum Nazianzum reuersus pastorem nullum subrogatum cerneret, tametsi plebs vniuersa multis lachryis conuoluit, ut relicto arcanae sapientiæ studio, cum dignitatis gradum deuò conscenderet: quin potius ræ paupertatis ac simplicitatis amator ita vitam vacabat, ut interim diuinæ gloriæ salutis que ceteris mirè studiosus nocte dieque pro omnium salute ac profectu sudaret. Itaque intermissam quamdiu Basilij consuetudinè reperens pium consilium & ipso ius in primis charitate dignum medium protulit. Magnus erat calamitosorum numerus qui tetra lepræ contagione inter alios quidem horrore Basilio verò & Gregorio misericordiam commouebant. Quorum calamitates consulerent ædes cum primis amplissimas & sanctorum prouentuum diuites extruxerunt: quæ per gymnasium appellari volebāt. In quibus Gregorius præclaram admodum operam studiumque Dei magnificentia & benignitate dignè collocauit.

Nec interim minori cura ac vigilantia hæreticorum operam ferebat: nouasque subinde hæreses pullulantes pietate & eruditione reprimebat. Quorum non pauci ex pestifera Ariani doctrina progredientes, Filio equalem quidem cum Patre substantiam concedebant, sed Spiritum sanctum negabant, & aspernabantur. Horum blasphemias Gregorius extingueret diuino spiritu impulsus Byzantium iijt, atque ecclesiam planè oppressam & grauè hæreticorum impietate fere extinctam, sacratissimè

Hæresis Macedoniorum.

non pauci ex pestifera Ariani doctrina progredientes, Filio equalem quidem cum Patre substantiam concedebant, sed Spiritum sanctum negabant, & aspernabantur. Horum blasphemias Gregorius extingueret diuino spiritu impulsus Byzantium iijt, atque ecclesiam planè oppressam & grauè hæreticorum impietate fere extinctam, sacratissimè

homos spoliatas & per vim occuparas breui recu-
 ravit: & splendore doctrinæ ac pietatis suæ, hor-
 rendam tenebrarum caliginem, quæ fidelium ocu-
 los mentesque inuoluerat, dispulit, optatissimamq;
 veritatis lucem restituit. Nondum eam pestem in-
 egre profigarât, cùm Apollinarius Syrus nouam
 quandam heresim in lucem efferre conatus est: qua
 præbebat Christum carne tantùm, anima verò rati-
 onis experte præditum fuisse. Ea opinio quanquam
 dura multos tamen discipulos inuenit, quos au-
 dit, quia profana eruditione excellebat, multis
 reborum lenocinijs in fraudem induxerat. Rursus
 agitur difficili certamine cõstrictus Gregorius stre-
 nuè se opponebat & firmis solidisque argumentis
 falsas opiniones specie quadam veritatis subnixas
 eruebat. Sed cùm ea vulgi captum excederent, lu-
 cidè & auctoritate prævalentes, piùm pastorem
 suspicionem mendacij adducebât: & rudem ple-
 bem falsis sermonibus inflammabant, vt virum san-
 ctum tanquam seditiosum & veritatis calumniato-
 rem lapidibus obruerent: Verùm Deo militem Inu-
 lteritatis defensorem tegente frustrâ in eum saxa
 impetierunt. Tùm verò correptum ipsum consula-
 rii iudici sistunt, vt de eo tanquam tumultuum & se-
 ditiosis auctore supplicium statuat. O stuporem ad-
 mirandum: ò vim mendacij insignem, si Gregorius
 in his rebus dicendi libertatem obtinuisset: sed cùm
 in tantisque rerum acerbitatibus premeretur ni-
 hil proloquutus est aliud quàm hoc vnum: Propter
 nomen tuum Christe, etiâ si ambulauero in medio
 mortis non timebo mala, quoniã tu mecum es.
 Atque a iudice sine verberibus & tormentis dimis-
 sus martyr sine periculo vibicibusq; laureatus est.
 Huiusmodi porrò certaminibus clarissimè per-
 functus

Hæresis A-
pollinarius.

Impetitur
lapidibus
Gregorius
inde rapitur
ad tribunal.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

functus iam apud omnes cum ob doctrinae praestantiam tum ob virtutem totque exantlatos labores illustris admodum censebatur. Quo factum est, ut Petrus urbis Alexandrinae Antistes, egregiusque illius Athanasij successor, à Gregorio Magno Constantinopolitanae ecclesiae praefecturam ei postularet: & inuitum pro Ecclesiae fideique defensione eum dignitatis gradum subire compulerit. Eodem tempore erat in ciuitate regia Maximus quidam genere Aegyptius, moribus barbarus, & nouus quispia lamapallio tenus philosophus qui subdolum aduersus Gregorium aciem instruebat. Cum enim ficta pietatis specie episcopum cepisset, ita ut eadem curia domo, eademque mensa vteretur, & apud omnes ratione haud vulgarem grauitatis pietatisque opinionem captasset, Byzantinae Sedis dignitatem amplexi coepit. Et quia ad huiusmodi gradum auro inopem opus esse nouerat, callida quadam circumuentura presbyterum quendam induxit ut ingentem pecuniam summam, quam ad marmoreas tabulas coemendatam Byzantium attulerat, sibi traderet. Is autem curiam ingenij leuitate Maximo fidem adhiberet, & tradidit: quam protinus alij quidam, sceleris sui inuicium Alexandriam destinauerunt, summamque contentione Petri animum expugnantes, ut Maximum summam auctoritatis & sanctitatis (ut ipse quidem assererebant) virum Byzantinae urbis Antistitem crearet. Haec cum summa celeritate claculum impulerunt Petrum eodem impulerunt ut & literarum quoque ad Gregorium antea dederat & virtutis eius meminisque splendoris oblitus Maximum, eiectione Gregorio, Byzantinum Episcopum declarauerit. Verum huius rei fama per urbem sparsa, tanta repente motuum motus facti sunt ut plebs vniuersa

Præficitur
ecclesiae Cō-
stantinopo-
litanae.

Petri Alexā-
drini tem-
pore,

& inimici perditam illam profligatamq; Ma-
 ximi ambitionem non modò execrati fuerint, sed
 pietati Gregorio vehemèter succenserint, quòd
 beneuolètia & familiaritate nefarium homi-
 num complexus fuisset. Fuerat enim antè Græcorū
 superstitione cōtaminatus Maximus & Herculem
 coluerat: ac tandem simulata religionis spe-
 ciosissimi gratiam à Gregorio petierat, obtinue-
 rat. Itaque fideles Byzantini impietatem illam
 fraude tectam detestantes culpam in ipsum
 Gregorium transtulerūt, adeò vt exulceratos plebis
 animos orationis medicamento lenire coactus fue-
 rit. Non enim, dicebat, ò viri, ideò culpæ obnoxius
 sum quòd maliitiā non præsenserim, cum hoc solius
 Dei sit, qui intimos animorum recessus solus pene-
 trare potest. Nos enim futuros rerū euentus perspe-
 cti habere nō possumus, nisi Dei munere hoc nobis
 concessum fuerit. Itaque si hominē paterno affectu
 beneuolètia cōplexus fuerim si ex legis præscri-
 ptis viscera misericordiæ ei aperuerim, q; à nefaria
 Græcorū superstitione ad sanctissimę religiōis cul-
 tū se trāsferre volebat, certè crimini mihi dari nō
 debet, præsertim cū ex Christi mādato nemini fores
 claudere sint. Hac oratione multitudinis iracun-
 dia repressit, maiorēq; sibi beneuolentiā cōciliauit.
 Intererā Maximus cum in legibus sanctionibusq;
 iustitiam iusticiis nihil, quo se tueretur, haberet, impe-
 ratoris edicto sacerdotium sibi vendicare cogita-
 uit vt qui non sacerdotem, sed tyrannum agere de-
 beret. Itaq; Aegyptiorum præsulū agmine sti-
 mulatus Theodosium, qui tunc Thessalonice erat, adijt
 & vrbis episcopatū ab eo petijt. Verū Im-
 perator postulatum nō modò reiecit, sed ira etiam
 &que vehementibus hominem infectatus est.

Maximi
 fraus & im-
 pietas.

Gregorij ad
 Constantino-
 politanos
 oratio.

Hac igitur spe deiectus Maximus Alexandria profectus est, cumq; iisdem technis praeipuos fere patri familiares auro pellexisset, ipsum quoque patris improbitate aggressus est, dicens: Aut mihi praecipis ciuitatis episcopatum asserere, aut a quo no abhabebo. Et quidem in perspicuum malum audatominis facinus desijisset, nisi Alexandria Praefecturaditionis & caedum metu, Maximu vrbe exturbaret. Atque ille quidem praemia temeritate dignatus. Gregorius autem cum depulsis periculis, operarebus quietem restituisset, reditum in patriam ditabatur, vt laborum multitudine & curis suis quod reliquum erat vitae totum in caelestium meditatione exigeret. Sed plebs cognito patris sui discessu concordi fletu orbitatem suam deprensans, discedendi cupiditatem repressit, prope periculis, quae sanctissimae religioni ipsius desolatio imminere dicebat, ab ea mente virum sanctum uocauit.

Itaque vir Dei tantae multitudinis salutem uatis commodis proponens iterum Ecclesiae excolere cepit, tanta vigilantia animique sollicitudine vt omnibus impietatis spinis euulsis & perniciosis haereticorum doctrinis profligatis solum orthodoxae fidei lumen clarissime fulgeret. Nec mirum quippe qui dogmatum sublimitate ac Theologiae adeo exellebat, vt quamuis permulti viri doctorum laude celebres, varijs seculis diuinitatis doctrinae explicarunt, hic tamen solus post Iohannem Evangelistam Theologi nomen insignitus sit, atque cognomentum ipsi velut proprium & peculiare tributum. Enimuero quemadmodum alias omnia laudes atque virtutes animi complexu tenebat, ita etiam a Prophetiae quidem gratia deferebatur. Jam

Theologus
dictus Gre-
gorius solus
post Iohan-
nem.

que publicos conuentus suis orationibus exhila-
 rat, quot hominū iracundias mitigarit, quis com-
 memorare valeat? Ipse verò si qua ab alijs iniuria
 lēsus fuisset eam vltionem instatè expetebat,
 ne vt graui aliqua pœna eos mulctaret, sed vt de-
 licta agnosceret, Dominiq̃ pedibus aduoluti im-
 pectem proderent & salutem denique conseque-
 rant. Itaque qui eum oderant beneficijs afficiebat
 in viam redeantes incredibili beneuolentia ac
 caritate amplectebatur. Huic plures multò leni-
 ter sua, quam seuera disciplina ad Deum adduxit.
 Eius enim mirifica verborum suauitate præditus,
 non secus ac præstantissimus medicus ægotanti-
 bus habitu dinem explorans, congruentem cuiusq̃
 morbo medicinam adhibebat: præclarè prudenter-
 que secum statuens non omnibus omnia conuenire,
 nec non modò vulgus sed ipse etiam Imperator
 Theodosius illum venerari & sine fine admirari nõ
 desinit. Et quidè cum bello, cum Orientalibus Bar-
 baris ex animi sententiã gesto, triumphis elatus ad
 operatorem urbem reuerterecur, Pontificem Gre-
 gorium pro eo, ac laboribus illius dignum erat, ho-
 mificè accepit, prolixorūq̃ alloquio suam erga
 beneuolentiã declarans, postremò hæc ad eum
 verba habuit: O Pater, Deus tibi tuisq̃ sudoribus
 hæc Ecclesiam cõmittit. En igitur sacram ædem
 Aaronum tibi trado. Ea re mirificè gauisus Gre-
 gorius votis precibusq̃ Imperatorem remuneras-
 simam aulã extulit: Ariani autem, qui ad hoc vsque
 sacrosanctam domum tenuerāt, sicariorum
 comparata, cum Imperatore quidè precibus,
 cum Gregorio verò armis contendere decernunt.
 que cum publicè armis instructi, tum priuatim
 ornato quodam qui ad Pontificem accederet, e-
 iusq̃

Eius pruden-
 tia in mode-
 ratis subdi-
 tis.

Theodosij
 Imperatoris
 erga eum be-
 nevolentia.

Ariani mor-
 tem intentat
 Gregorio.

iusque pectus ense traiceret, omnibus modis mortem intentabant. Atque hæc quidem erat hostium conspiratio.

Postero autē die, cum prima luce populus cum pastore ad sacram ædem recipiendam pergeret, minus grauis, quàm si ciuitas hostili imperu expugnaretur, tumultus excitatus est, plerisque hominibus in vicis tectisque cum armis stantibus, mulieribusque & pueris graue eiulatum permixtum clamoribus. Ipse quoque Imperator templū vnā cum beato Gregorio ingressus est. Vt autem multa in rebus humanis casu euenire solent, nubibus Solis fulgorem luculum subeuntibus, tenebræ repente coortæ sunt. Quæ res, vt à festo arque huiusmodi lætitia ab Arianos non parua lætitia afficiebat, perinde ac si Deus templi translationem minus gratam habere, pias contra animas intolerabili dolore cruciatibus verum simulatque Episcopus & Imperator sacras valuas ingressi sunt, atque omnes vnā eandemque laudationis vocem sustulerunt, manusque cum lacrymis extenderunt, confestim Dei prouidentia subducta nube, fulgentes Solis radij sacrosanctam domum splendore perfuderunt, aëreque colluctato, homines animi mœrorem in lætitiā commutarunt, principemque obsecrare atque obsecrari preceperunt, vt Episcopum in throno collocaret. At Gregorius cum ab illa sede abhorreret, nec præ violentia & corporis infirmitate vocem in tantam multitudinem numero mittere posset, per quendam hinc ab eis multitudinem affatur: O filij, nunc temporis vt beneficium à Trinitate acceptum agnoscamus, gratiasque ipsi agamus. De throno alias agere. Hec audiens populus cōticuit: Imperator vero obsequiis modestiam ad stuporē vsque admiratus est.

genigis que eius consuetudine delectari, ac paren-
tisco eum colere cœpit. Verùm Gregorius Deo
Imperatori operã dare multo præclarius exi-
tans frequenter ex vrbe in agros secedebat, vbi
orationibus & cõtemplationibus animum exter-
num rerum curis oppressum recreabat: & ægrotis
eius recreandis inuisendisq; sedulò incumbebat.

Indem amplissimæ ecclesiæ Præsul institutus,
volens in Archiepiscopali Sede colloca-
ri inter opes versatus est, vt conscientiæ potius
quam rationum referendarum curam haberet. Ex
causis verò ecclesiæ bonis ne vnica quidẽ drach-
mæ facultates suas auxit, cum tamen maximam ta-
ntam copiam, si itã ipsius voluntas tulisset, col-
legere potuisset. Aded namque diuinis rebus tota
intentus erat, vt cauponum veriùs, quàm Ec-
clesiasticorum esse diceret, temporarium rerum ad-
ministracioni incumbere.

Indem assiduis laboribus & senio corporisq;ue
debilitate fractus in morbum incidit: cumq;ue
infirmis in cõtinentia oppressus lecto se cõmittere cogere-
t. Propter ingens populi cõkursus ad eum factus
qui pro impensis in salutem omnium laboribus
operam agebat. Inter alios verò aderat tum fortè a-
gustus quidam, qui manibus suis beati viri pe-
nitentiæ primens cum lachrymis & lamentationi-
bus celeris veniam suppliciter postulabat. Gregorio
interrogante, quid sibi hoc sermone vellet, ni-
hil aliud dedit, sed tantum lugebat & veniam pe-
nitentiæ. Tum quidã ex ijs qui astabant, itã locutus est:
Ergo tu es ille carnifex tuus, ò Pater, qui à nonnullis
veneratus, ferrum tibi in præcordia defixurus erat,
Christus perspicue tibi auxilio fuisset. Proindẽ
ad pedes tibi procumbens clamat, suscepti sce-
leris

*S. Gregorius
creatus, Ar-
chiep. Con-
stantinop.*

*Mira eius
inter tantas
opes contine-
ntia.*

Facile igno-
scit sicario
qui necem
illi molitus
erat.

Synod. Con-
stantino-
politana.

Contentio
de sede Co-
stantino-
politana.

leris pœnitundine affectus. Confestim ille, ut Patrem æquum erat, adolefcētem ita alloquitur: Propitius tibi Christus sit iuuenis charissime, tibi que sole agnoscat, qui me quoque seruauit. Hoc solum deficiētinoris excusationē à te peto, ut hæresim excedens atque ad Deum accedas, ipsique sinceram & voluntariam seruitutem offeras. Hoc tam leue responsum cum ad plebem permanasset, miro ardore omnium animos in Patrem tam benignum excitauit.

Sub id tempus Synodus centum & quinquaginta episcoporum coacta est, tum ut pium Præsulem in ciuitati præficeret, tum ut hæreses, que in Arriani rerū potirentur, exorta fuerant, Concilij decreto ab Ecclesia eiicerent. In uerò quæ ad hæreses profligandas pertinebant, præsertim quæ ante Gregorius præstruxerat, atque in ipsa Synodo pari animi contentione cum alijs, ut in omnes bestias ab Ecclesiæ ouili arceret, decernuntur. ea uero Synodo Gregorius Concilij decreto in archiepiscopatu confirmatus est. Et quanquam illi dignitas ab ea dignitate planè alienum haberet, quod tamen amore illo honoris titulo se decorari non contempsit. Sed paulò post cum Meletius Antiochenus, flor, vir fidei probitate insignis, & qui floruit in Arrianorum rebus, multis calamitatibus exhaustus, diuturno exilio mulctatus fuerat, extremo tempore in Constantinopoli perfunctus esset, noua de contentio inter Episcopos excitata est: Alij suffragijs statuta fuerant rata habentibus, alij quæ iam decreta fuerant, rescindentibus. Tandem beatus omnibus Episcopis in vnum coactis, ad concordiam hortatus est; seq; non inuitum honoris ac dignitatis locum relicturum reuertens, Tandem post multa, discedēdi potestate obtenta.

Capadociam perrecturus, cum clerum ac prestan-
 tum quemque populari multitudine aduocaf-
 que ad fidei depositum seruandum ad monu-
 erit, maximo sui desiderio omnibus relicto, Arian-
 profectus est, quem locum ex paterna heredi-
 ad se deuolutum possidebat. Ibi vero postquam
 annihi temporis quietus egisset, vitamque philo-
 opaz opera purgasset, in extrema tandem senectu-
 tudinam hanc vitam cum meliori & prastantio-
 rum statu, cuius hic pertenuis etiam species
 reperiri queant, permutauit.

S. viri obi-
 tus.

MARTIRIVM S. GORDIANI CLARIS-
 simi viri. ex eo quod apud Surium extat. Passus est
 eodem sub Iuliano, sed sciendum est (quemadmo-
 dum monet Baronius) carnificinas illas, quas Roma
 Christianos exerceri solitas feruixit, non ab ipso Iu-
 liano, sed Aproniano vrbis Praefecto institutas fuisse.

10. Maii.
 Vide Notam
 Baronij, hoc
 die in mar-
 tyrium Gor-
 diani.
 Ianuarius
 presbyter.

Temporibus Iuliani cum Christianae pietatis
 fideique cultores a iudicibus vrbiūque pre-
 fectis eiusdem scelerati Imperatoris edicto
 inuitos cruciatus suppliciaque raperentur inter
 quos Ianuarius veneranda senecta & presby-
 terio honore conspicuus a Gordiano in vincula con-
 ductus est. Qui cum sanctum Presbyterum inter qua-
 rum ad deorum sacrificia nefandamque super-
 stitionem impellere niteretur, Ianuarius: o, inquit,
 speres toto corde ad Christum Saluatorem ve-
 nire conuertereris, & post tantas vitae huius tempe-
 rates vel sero tandem animae tuae requiem procu-
 rari. Gordianus cum surda aure hanc sancti viri ad-
 monitionem pertransiret, noctu e custodia eum ad
 carcerem, voluit se eius sermonibus oblectare.
 Ianuarius qui viri clarissimi, & si ingenium spe-
 ctantes,